

Capitalism and Community: Understanding the Biblical Loan

שמות פרק כב פסוק כד

אם-כסף תלווה את-עמי, את העני עימך לא תהיה לו, כנושה; לא-תשימון עליו, נשך. כה אם-חבול תחבול, שלמת ריעך עד-בוא השמש, תשיבנו לו. כו כי היא כסותו לבדה, היא שמלתו לעורו; במה ישכב והיה כי-יצעק אליי, ושמעתי כי-חנן אני.

דברים פרק כד פסוק י

י כי-תשה בריעך, משאת מאומה לא תבוא אל ביתו, לעבוט עבטו. יא בחוץ, תעמוד; והאיש, אשר אתה נושה בו, יוציא אליך את העבוט, החוצה. יב ואם-איש עני, הוא לא תשכב, בעבטו. יג השב תשיב לו את-העבוט כבוא השמש, ושכב בשלמתו ובירכך; ולך תהיה צדקה, לפני ה' אלוקיך

ויקרא פרק כה פסוק לה

וכי-ימוך אחיך, ומטה ידו עימך--והחזקת בו, גר ותושב וחי עימך. לו אל-תיקח מאיתו נשך ותרבית, ויראת מאלוקיך; וחי אחיך, עימך

דברים פרק כג פסוק כא

לנוכרי תשיך, ולאחיך לא תשיך

ספר המצוות להרמב"ם

והמצוה הקצ"ז היא שצונו להלוות לעני להרחיב לו ולהקל עניינו. ומצוה זו היא היותר חזקה ויותר מחוייבת מכל מצות צדקה. כי מי שנתבזה וגלה פניו לשאול מידי האנשים אין צרות עניינו סר מעליו... והציווי במצוה זו הוא אמרו יתעלה אם כסף תלווה את עמי את העני עמך. ולשון מכילתא כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה אחד מהם אם כסף תלווה את עמי...

רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק י

ב... כל המרחם מרחמין עליו שנאמר ונתן לך רחמים ורחמך והרכב... וכל ישראל והגלוה עליהם כאחים הם שנאמר בנים אתם לה' אלקיכם ואם לא ירחם האח על האח מי ירחם עליו, ולמי עניי ישראל נושאים עיניהן, הלעכו"ם ששונאים אותן ורודפים אחריהן הא אין עיניהן תלויות אלא לאחיהן. ז שמונה מעלות יש בצדקה, זו למעלה מזו: מעלה גדולה שאין למעלה ממנה--זה המחזיק בידי ישראל שמך, ונותן לו מתנה או הלוואה, או עושה עימו שותפות, או ממציא לו מלאכה, כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לברייות ולא ישאל; ועל זה נאמר "והחזקת בו..." כלומר החזק בו שלא ייפול...

בראשית פרק יח פסוק יט

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמר דרך ד' לעשות צדקה ומשפט למען

Moshe Weinfeld, Social Justice in Ancient Israel, p. 25

The concept of social justice was expressed in Ancient Israel and in the Ancient Near East by means of a hendiadys. The most common word pair to serve this function in the Bible is משפט ומשפט, righteousness and justice. (Mishpat u' Tzedakah), justice and righteousness or משפט וצדקה, righteousness and justice.

Guide for the Perplexed III:53

This chapter treats of the meaning of three terms which we find necessary to explain, viz., hesed (" loving kindness"), mishpat ("judgment"), and zedakah (" righteousness").

In our Commentary on the Sayings of the Fathers (chap. v. 7) we have explained the expression hesed as denoting an excess [in some moral quality]. It is especially used of extraordinary kindness.

The term zedakah is derived from zedek, " righteousness": it denotes the act of giving everyone his due, and of showing kindness to every being according as it deserves. In Scripture, however, the expression zedakah is not used in the first sense, and does not apply to the payment of what we owe to others. When we therefore give the hired labourer his wages, or pay a debt, we do not perform an act of zedakah. But we do perform an act of zedakah when we fulfil those duties towards our fellow-men which our moral conscience imposes upon us: e.g., when we heal the wound of the sufferer. Thus Scripture says, in reference to the returning of the pledge [to the poor debtor]: " And it shall be zedakah (righteousness) unto thee" (Deut. 24:11). When we walk in the way of virtue we act righteously towards our intellectual faculty, and pay what is due unto it; and because every virtue is thus zedakah, Scripture applies the term to the virtue of faith in God. "And he believed in the Lord, and he accounted it to him as righteousness" (Gen. 15:6): " And it shall be our righteousness" (Deut. 6:25)...

We have thus shown that chesed denotes pure charity; zedakah kindness, prompted by a certain moral conscience in man, and being a means of attaining perfection for his soul, whilst mishpat may in some cases find expression in revenge, in other cases in mercy.

רמב"ם הלכות אבל פרק יד הלכות א-ג

א. מצות עשה של דבריהם לבקר חולים, ולנחם אבלים, ולהוציא המת, ולהכניס הכלה, וללוות האורחים, ולהתעסק בכל צרכי הקבורה, לשאת על הכתף, ולילך לפניו ולספוד ולחפור ולקבור, וכן לשמח הכלה והחתן, ולסעדם בכל צרכיהם, ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור, אע"פ שכל מצות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך, כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחריך בתורה ובמצות.

ב. שכר הלויה מרובה מן הכל, והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותן ומלווה אותן, וגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכנה, שנאמר וירא והנה שלשה אנשים, ולוויים יותר מהכנסתן, אמרו חכמים כל שאיננו מלווה כאילו שופך דמים.

ג. כופין ללווייה כדרך שכופין לצדקה, ובית דין היו מתקנין שלוחין ללוות אדם העובר ממקום למקום, ואם נתעצלו בדבר זה מעלה עליהם כאילו שפכו דמים